

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA 24.10.2023

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Palvelualueet ja palveluyksiköt

Sivistyksen tukipalvelut

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Varhaiskasvatus

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

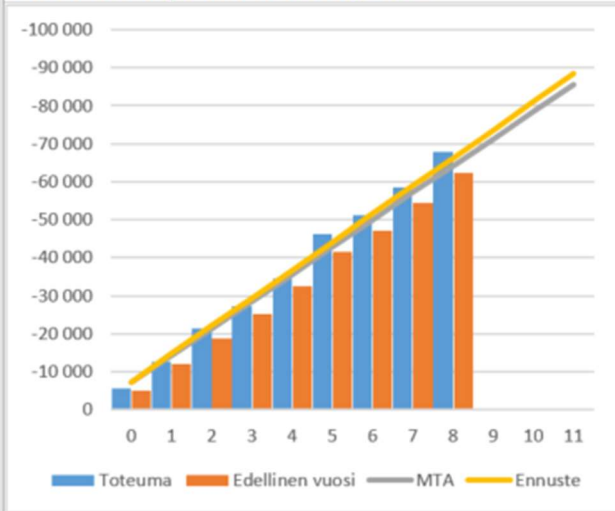
Oppiminen

- Perusopetus
- Kasvun ja oppimisen tuki
- Lukio
- Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus

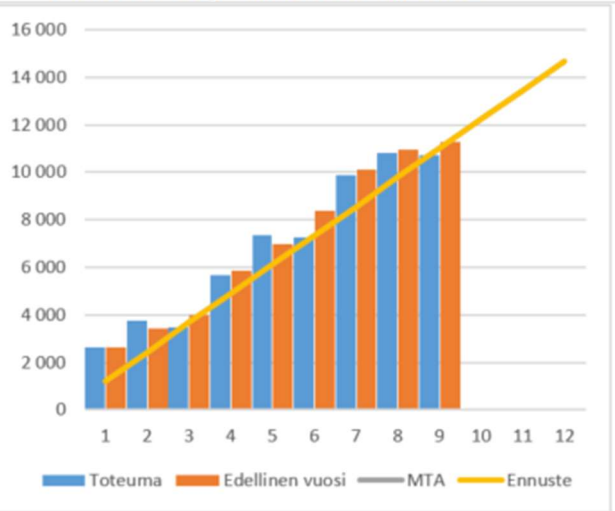
Tuloslaskelma (käyttötalous) €1 000	* MTA = muutettu talousarvio		** TA = alkuperäinen talousarvio				
	Kum. 9/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 9/2022	Tot.-% / TP 2022	MTA 2023*	Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
Toimintatuotot	10 703	72,9%	11 284	68,0%	14 678	14 678	100,0 %
Myyntituotot	7 802	67,5%	7 913	71,1%	11 556	11 556	100,0 %
Maksutuotot	1 613	65,8%	1 855	67,5%	2 450	2 450	100,0 %
Tuet ja avustukset	1 201	233,1%	1 447	55,8%	515	515	100,0 %
Muut toimintatuotot	87	55,4%	69	57,3%	157	157	100,0 %
Toimintakulut	-78 476	77,3%	-73 509	74,7%	-101 460	-103 113	101,6 %
Henkilöstökulut	-47 095	80,2%	-43 364	74,3%	-58 736	-59 809	101,8 %
Palvelujen ostot	-11 073	76,2%	-10 537	74,5%	-14 534	-15 154	104,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 841	76,4%	-2 762	78,8%	-3 718	-3 718	100,0 %
Avustukset	-4 020	74,9%	-3 838	72,9%	-5 368	-5 368	100,0 %
Muut toimintakulut	-13 448	70,4%	-13 009	76,2%	-19 104	-19 065	99,8 %
Toimintakate	-67 773	78,1%	-62 225	76,1%	-86 782	-88 436	101,9 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-3		0	36,9%			
Vuosikate	-67 776	78,1%	-62 226	76,1%	-86 782	-88 436	101,9 %
Poistot ja arvonalentumiset	-273		-407	75,5%			
Tilikauden tulos	-68 049	78,4%	-62 633	76,1%	-86 782	-88 436	101,9 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-68 049	78,4%	-62 633	76,1%	-86 782	-88 436	101,9 %

Palveluyksikkötarkastelu	* MTA = muutettu talousarvio		** TA = alkuperäinen talousarvio		Ennuste 2023	Ennuste / MTA*
	Kum. 9/2023	Tot.-% / MTA*	Kum. 9/2022	Tot.-% / TP 2022		
€1 000						
Toimintatuotot	10 703	72,92%	11 284	68,04%	14 678	100,00%
1834 SIVISTYS -TOIMIALUE	10 703	72,92%	11 284	68,04%	14 678	100,00%
18341 KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA	10 703	72,92%	11 284	68,04%	14 678	100,00%
183410 Sivistyksen tukipalvelut	4 781	77,41%	4 738	77,90%	6 177	100,00%
1831195 Ruokapalvelut	4 782	77,41%	4 720	77,63%	6 177	100,00%
1834100 Toimialueen hallinto	0		18	793,86%		
183431 Varhaiskasvatus	1 576	80,11%	1 837	64,17%	1 968	100,00%
1834310 Kunnallinen varhaiskasvatus	1 478	77,48%	1 836	66,71%	1 908	100,00%
1834320 Esiopetus	83	143,06%	1	1,24%	58	100,00%
1834330 Yksityinen varhaiskasvatus	15	986,40%			2	100,00%
183440 Oppiminen	4 345	66,51%	4 709	61,63%	6 533	100,00%
1834400 Perusopetus	4 114	66,36%	4 423	61,97%	6 200	100,00%
1834410 Kasvun ja oppimisen tukipalvelut	4		9	36,28%		
1834446 Lukio	86	98,76%	130	62,97%	87	100,00%
1834468 Tuusulan opisto ja taiteiden peruskoulu	141	57,37%	146	54,20%	247	100,00%
Toimintakulut	-78 476	77,35%	-73 509	74,73%	-101 460	101,63%
1834 SIVISTYS -TOIMIALUE	-78 476	77,35%	-73 509	74,73%	-101 460	101,63%
18341 KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA	-78 476	77,35%	-73 509	74,73%	-101 460	101,63%
183410 Sivistyksen tukipalvelut	-4 271	71,71%	-4 269	76,60%	-5 956	100,50%
1831195 Ruokapalvelut	-3 833	71,03%	-3 767	74,89%	-5 396	100,55%
1834100 Toimialueen hallinto	-439	78,20%	-501	92,41%	-561	100,00%
183431 Varhaiskasvatus	-25 725	82,53%	-21 997	74,24%	-31 171	104,92%
1834310 Kunnallinen varhaiskasvatus	-19 993	84,66%	-16 380	75,28%	-23 615	104,71%
1834320 Esiopetus	-1 585	75,10%	-1 341	63,76%	-2 111	100,00%
1834330 Yksityinen varhaiskasvatus	-4 147	76,17%	-4 276	74,11%	-5 445	107,71%
183440 Oppiminen	-48 479	75,36%	-47 244	74,80%	-64 333	100,14%
1834400 Perusopetus	-42 668	75,86%	-41 170	74,68%	-56 248	100,59%
1834410 Kasvun ja oppimisen tukipalvelut	-344	109,50%	-1 146	80,31%	-314	100,00%
1834446 Lukio	-4 612	69,13%	-4 168	75,81%	-6 671	92,85%
1834468 Tuusulan opisto ja taiteiden peruskoulu	-856	77,83%	-759	68,87%	-1 100	121,42%
Toimintakate	-67 773	78,10%	-62 225	76,09%	-86 782	101,91%
Rahoitustuotot ja -kulut	-3		0	36,88%		
Vuosikate	-67 776	78,10%	-62 226	76,09%	-86 782	101,91%
Poistot ja arvonalentumiset	-273		-407	75,50%		
Tilikauden tulos	-68 049	78,41%	-62 633	76,09%	-86 782	101,91%
Tilikauden yli-/alijäämä	-68 049	78,41%	-62 633	76,09%	-86 782	101,91%

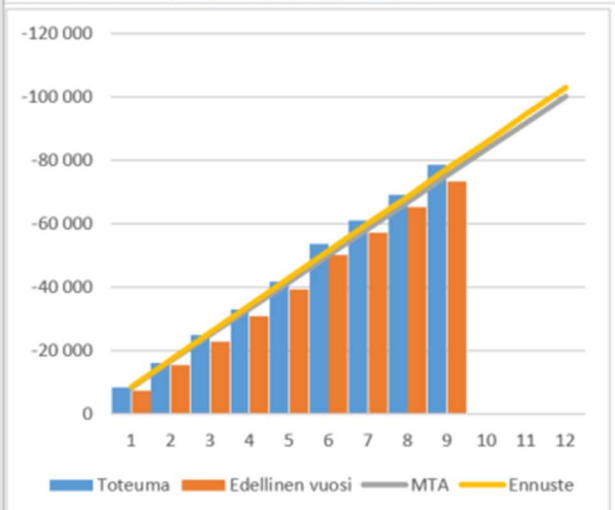
**Toimintakatteen kuukausitoteumat
(vertailu edelliseen vuoteen, muutettuun
talousarvioon ja ennusteeseen) 1000€**

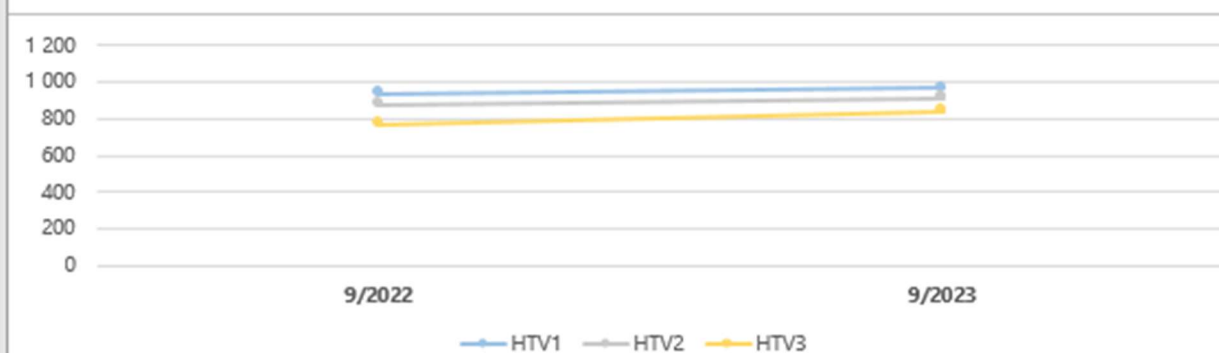
**Toimintatuottojen kuukausitoteumat
(vertailu edelliseen vuoteen, muutettuun
talousarvioon ja ennusteeseen) 1000€**

**Toimintakulujen kuukausitoteumat
(vertailu edelliseen vuoteen, muutettuun
talousarvioon ja ennusteeseen) 1000€**

Kumulatiiviset henkilötyövuodet (HTV1, HTV2 ja HTV3)

	9/2022	9/2023	Muutos	Muutos
HTV1	940,5	968,7	28,2	3,0 %
HTV2	879,4	915,4	36,0	4,1 %
HTV3	769,0	841,3	72,3	9,4 %

HTV1 = palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365 * (osa-aikaprosentti/100)

HTV3 = palveluksessaolopäivien (vähennetty kaikki poissaolot) lkm kalenteripäivinä / 365 * (osa-aika-%/100)

Kumulatiiviset terveysperusteiset (= sairaus ja työtapaturma) poissaolot kalenteripäivät

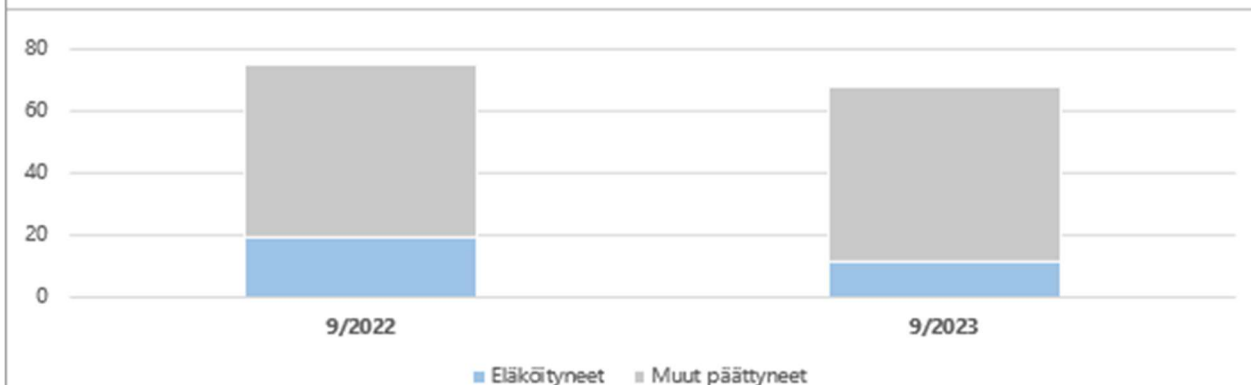
	9/2022	9/2023	Muutos	Muutos
Sairaus	15 637	13 147	-2 490	-15,9 %
Työtapaturma	222	186	-36	-16,2 %
Yhteensä	15 859	13 333	-2 526	-15,9 %

Kumulatiiviset ylityökustannukset (1 000 €) ja -tunnit (h)

	9/2022	9/2023	Muutos	Muutos
Ylityökustannukset (1000€)	6 929,4	12 728,9	5 799,5	83,7 %
Ylityötunnit (h)	948,7	1 679,3	730,6	77,0 %

Kumulatiiviset vakituisen henkilöstön päätyneet palvelussuhteet

	9/2022	9/2023	Vaiht.-%	Muutos
Vakit. päätyneet palvelussuhteet	75	68	7,5 %	-9,3 %
- joista eläköityneet	19	11	1,2 %	-42,1 %
Vakituisen henkilöstön lukumäärä	884	909		2,8 %

Vaihtuvuus% = Vakituisten päätyneet palvelussuhteet / vakituisen henkilöstön lukumäärä

Olellaiset tapahtumat koko Sivistyksen toimialueella neljännesvuosikatsaus 09/2023

Varhaiskasvatuksen ja koulujen toiminnassa on koronavuosien jälkeen keskitytty yhteisöllisyyteen ja yhteistyöhön. Palveluiden käyttöaste on palautunut joko koronaa edeltävälle tasolle tai kasvanut. Kävijämäärät nuorisotyössä, kirjastoissa, museoissa, uimahallissa ja ulkoliikuntakohteissa ovat olleet hyviä. Varhaiskasvatuksessa paikkojen riittävyys on edelleen haasteena.

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämissaamuissa. Yhdessä on työstetty toimintaympäristön analyysia, hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia osia, vuositavoitteita 2024. Sivistyksen kärkikunta -indikaattorit ovat valmistuneet kaikilla palvelualueilla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Olemme olleet mukana laatimassa hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Kouluterveyskyselyn 2023 kuntakohtaiset tulokset on julkaistu syys-lokakuun vaihteessa, ja niiden käsittely ajoittuu loppuvuoteen.

Lapsiystävällinen kunta -työssä alkukartoituksena syksyllä toteutetaan lasten ja nuorten kuuleminen ja kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi. Lapsiystävällinen kunta -nettisivut on avattu ja työntekijöille suunnattu Kaiku-sivusto on käytössä.

Palveluverkkotyö on edennyt suunnitelmallisesti. Monio on avautunut elokuussa. Tuusulanjärven kampuksen työt etenevät suunnitellusti. Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnissä. Peltokaaren päiväkodin työt tontilla ovat alkaneet, ja etenevät aikataulussa. Riihikallion hankkeen rakentaminen etenee aikataulussa. Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Sammutusvesivaurioista kärsinyt Pajatalo saadaan takaisin koulun käyttöön lokakuussa. Lahelan kampuksen hankesuunnitelma on hyväksytty valtuustossa lokakuussa.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisestä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Valtuusto päätöksellä Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, ja kohteen hankesuunnittelu on käynnistetty. Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkossa käytetään Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioptio, ja päiväkotitoimitus valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.

Verkostotyössä Tuusulan kunta on toiminut aktiivisesti Keusoten ja sivistyksen verkostossa, OPPIVA-verkostossa, Keski-Uudenmaan kuntien kasvatus- ja koulutusverkostoissa sekä Kuntaliiton verkostoperuskouluhankkeessa. Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämisen jatkuminen sekä lasten tuen kehittäminen
- Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen jatkuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Covid-rahoituksella ja tasa-arvorahoituksella
- Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen jatkuu Uudet lukutaidot -hankkeessa
- Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
- Urheilukeskuksen saama valtion avustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten kasvun on ollut nousussa viimeisen kahden vuoden aikana. Varhaiskasvatuksen henkilöstömenoihin varattu määräraha on ollut riittämätön kattamaan kaikkien käyttöönotettujen vakanssien kuluja. Lisäksi sijaismäärärahoja on puuttunut vuoden 2023 talousarviossa. Varhaiskasvatuksen talousarviossa on ollut alibudjetointia henkilöstökulujen osalta suhteessa kasvuun vuodesta 2021. Tämä lisää käyttömenoja loppuvuodelle 1 073 000 euroa.

Palveluissa oli syyskuun lopussa 1524 lasta, joka on 100 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Näistä alle 3-vuotiaiden lasten osuus on kasvanut sadalla lapsella. Tuusulalaisista 1-3-vuotiasta lapsista on 65% varhaiskasvatuspalveluissa, kun tähän asti luku on ollut selvästi alle 60%. Palvelun tarjontaa lisättiin elokuusta 2022 keväällä 2023 18 htv verran. Varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan vuoden vaihteessa hakevien lasten vastaanottamiseen nykyisiin yksiköihin.

Palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksyttiin kahdeksan päiväkotia keväällä ja palvelusetelien myöntäminen käynnistyi. Palvelusetelin käyttäjiä ollut arvioitua enemmän ja siihen varattu määräraha ylittyi. Palvelusetelin arvo (870€) korottuu kertoimella 1,52, alle 3-vuotiaiden osalta. Palveluseteliin myönnettävään arvoon vaikuttavat huoltajien tulot samalla tavalla kuin kunnallisessakin varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttäjiä on ollut arvioitua enemmän, tämä lisää käyttömenoja 420 000 euroa.

Päiväkodinjohtajien ja varajohtajien valmentavan johtamisen koulutus on saatu päätökseen syyskuussa. Varhaiskasvatuksen laatuun ja arviointiin liittyvä vuosikello on valmistunut.

Oppimisen palvelut

Koulutyön aloitti elokuussa n. 5100 oppilasta, josta 470 oli 1. vuosiluokan oppilaita.

Agenda2030 Tuusulan portaat on käytössä toista lukuvuotta ja ne on vastaanotettu kouluilla hyvin.

Johtamisjärjestelmän kehittämisessä on todettu sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta. Koulusihteeriresurssi on jaettu uudestaan elokuusta 2023 alkaen huomioiden uusi tehtävä sekä tulevat palveluverkon muutokset. Talousarviossa saadut uudet virat ja tehtävät on rekrytoitu. Ohjaajien kesäajan työjärjestelyjen prosessia on kehitetty. Erityisopetuksen uudet virat on rekrytoitu. Laaja-alaisen erityisopetuksen suhdeluku lukuvuonna 2023-24 oppilasta kohden on n. 109 oppilasta/erityisopettaja.

Koulujen kerho- ja harrastustoimintaa on tarjolla kaikille Tuusulan perusopetuksen 1.–9. luokkalaisille ja harrastuspaikkoja kevätlukukaudella yli 800. Kerhot lukuvuodelle 2023-24 on sovittu yhteistyökumppaneiden kanssa ja toiminta kouluilla aloitettu.

Tuusulan lukioon valittiin yhteensä 249 ensisijaista opiskelijaa (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 27) aloituspaikkojen määrän ollessa 257 (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 35). Ensimmäiset kokemukset Monion toimivuudesta ja yhteistyöstä ovat olleet positiivisia ja rohkaisevia.

Prokoulu -toiminta jatkuu kouluilla. Lukuvuoden 2023-2024 alkaessa kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana Prokoulu -toiminnassa.

Kaikille yhteinen koulu -hanke päättyi helmikuussa 2023. Sitko- hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut

Koulupoissaolon puuttumisen mallin ja Kouluvalmentajan käsikirja.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirtyivät oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa entisestään säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä oppimisen palvelualueella. Siirtyminen Monioon on sujunut hyvin.

Talousarvion näkökulmasta valmistavan opetuksen ryhmien osalta rahoitusta vuoden 2023 budjetissa on kahdelle ryhmälle ja ryhmiä on ollut kevätlukukaudella kuusi. Kustannusvaikutukset ovat noin 90 000 € yhtä ryhmää kohden. Syksyllä 2023 valmistavassa opetuksessa jatkaa 4 ryhmää. Lisäryhmien tarvetta seurataan lukuvuoden alkaessa. Talousarviossa menolisäys on vuoden aikana arvioidusta 270 000 € suurempi, joihin kunta saa valmistavaan opetukseen valtionavustusta.

Vapaa-ajanpalvelut

Nuorisotilan vuokramenot, liikuntapaikkojen kunnossapitokustannukset ja palvelualueen henkilöstömenot lisäävät käyttömenoja 93 000 euroa. Ennaltaehkäisevän nuorisotyön ohjaajat kokevat, että nuorilla selkeä tarve keskusteluun aikuisen kanssa ja keskustelut aiheet ovat usein arkisia asioita. Tarve on myös konkreettiseen tukeen ja palveluohjaukseen.

Avustuksien ja kolmannen sektorin kokonaisuuden suunnittelu etenee ja tavoitteena ottaa perusteet käyttöön 2024 alusta lukien.

Tuusulanjärven talviliikunta keräsi taas valtavasti ulkoilijoita alueelle. Oheispalveluiden ja liikenteen sujuvuuden merkitys nousee tärkeäksi asiaksi suositussa matkailukohteessa. Luonnonjääkenttien ylläpito oli vaihtelevan sään vuoksi haastavaa. Latukausi kesti 13 viikkoa, ensilumen ladun kausi jatkui vielä huhtikuussa. Liikuntapaikkojen peruskunnostusta tehtiin mm. Mattilassa ja Lahelanrinteessä.

Uimahallin kävijämäärät ovat kasvaneet edellisvuodesta 20%.

Uimahallin märkätiloille ja rakenteisiin suunnitellaan tehdyn kuntokartoituksen pohjalta perusteellista korjausremonttia. Korjaus sulkee uimahallin normaalia pidemmäksi aikaa, arviovuosi toteutukselle on aikaisintaan 2024.

Monitoimihallin rakentamisesta on allekirjoitettu urakkasopimus. Rakentaminen alkaa syksyllä, kun rakennuslupa on saatu. Hanke muuttaa urheilukeskusta ja alueen palvelutoimintaa merkittävästi. Hallin ympäristö suunnitellaan ja toteutetaan hankkeen yhteydessä kunnan hankkeena (Urkka-aukio, P-alue ja lähiliikunta-alue).

Tuusulan kunta palkitsi Topi Raitasen parhaana urheilijana ja valitsi liikunnan ja urheilun tunnustuspalkinnon saajaksi Raimo Stenvallin.

Kulttuuri- ja museopalvelut sekä kirjastot

Kulttuuripalveluiden alkuvuosi on käynnistynyt vilkkaasti. Kävijämäärät kirjastoissa ja museoissa ovat olleet kasvavat ja valtaosa tapahtumista loppuunmyytyjä. Halosenniemen museo äänestettiin Suomen hurmaavimmaksi taitelijakotimuseoksi. Halosenniemi suljettiin kahdeksi kuukaudeksi elokuun lopussa ateljeen ikkunan kunnostuksen vuoksi.

Vapaan sivistystyön palveluyksikkö siirtyi huhtikuun alussa kulttuurin palvelualueelle. Yhdistyminen

vahvistaa olemassa olevia yhteyksiä ja luo mahdollisuuksia uusien toimintojen kehittämiseen. Sille luo hyvät puitteet elokuussa avattu Lukio ja kulttuuritalo Monio, jossa syyslukukausi päästiin aloittamaan.

Tuusulan kirjasto siirtyi yhdessä muiden Kirkes-kirjastojen kanssa avoimen lähdekoodin Koha-kirjastojärjestelmän käyttäjiksi syyskuussa 2023. Käyttöönottoprojekti on edennyt suunnitelman mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta tukee taiteen, kulttuurin ja kotiseututyön toimijoita avustuksilla. Avustuksia myönnettiin kahdessa erässä yhteensä 83:lle kulttuuri- ja taidealan toimijalle. Kulttuuritoiminnan tukemiseen oli varattu 125 000 euroa.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta myönsi Vuoden tuusulalainen kirjoittaja 2023 -tunnustus-palkinnon Silja Sillanpäälle, joka on työskennellyt ansiokkaasti lastenkulttuurin hyväksi. Vuoden kulttuurimyönteinen 2023 tunnustuksen sai muusikko Hanni Autere.

Tuusula-päivän tapahtumat vetivät runsaslukuisen joukon Kellokosken kirkkopuistoon julistamaan Tuusulan 380-vuotispäivää. Tuusulan taiteiden yön tapahtumat keräsivät joukoittain väkeä Kotorannanpuiston lisäksi muihinkin tapahtumapaikkoihin ympäri kuntaa. Todellinen yleisöryntäys oli syyskuun lopussa Tuikkiva Tuusula -tapahtumassa. Urheilukeskuksessa ulkoilmaelokuvia esitettiin kahdessa näytöksessä 220 autolliselle ihmiselle. Kaukajärvenrannan puistossa tanssivia vesiä ihaili kymmeniä tuhansia ihmisiä.

Virtuaali-Tuusulan uudistettu versio julkaistiin helmikuussa. Tuusulan museo julkaisi Finna.fi-hakupalvelussa uutta aineistoa valokuva- ja arkistokokoelmistaan.

Alkuvuonna saatettiin loppuun Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtyneissä rakennuksissa olevien Tuusulan museon taideteosten inventointi. Keväällä otettiin käyttöön Kaikukortti, jolla mahdollistetaan haastavassa taloudellisessa tilanteessa olevien henkilöiden mahdollisuus kokea ja harrastaa kulttuuria. Korttia jakavat sekä kunnan että Keusoten toimijat.

Palveluverkko

Palveluverkkosuunnitelman hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä alkuvuodesta 2023. Monio on avautunut elokuussa, ja talossa on ollut vilkasta toimintaa kaikilla käyttäjäryhmillä. Monion toimintakulttuuria luodaan edelleen aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyössä.

Uudet kohteet Martta Wendelin ja Monio kiinnostavat vierailuryhmiä, ja vierailujen koordinoimiseksi on luotu vierailukonsepti.

Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa. Kalusteiden hankinta on edennyt tarjouspyynnön viimeistelyyn. Kampuksen toimintakulttuurin muutoksen tueksi on käynnistynyt henkilöstövalmennus.

Riihikallion hankkeessa rakentaminen alkoi huhtikuussa edeten aikataulussa. Kalustesuunnittelu on käynnissä ja kokonaisuutta valmistellaan yhteishankintana Rykmentinpuiston kampuksen kanssa.

Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnistynyt. Tarkempi käyttäjäsuunnittelu jatkuu. Kalustesuunnittelua edistetään kohti Riihikallionkampuksen kanssa tapahtuvaa yhteishankintaa.

Peltokaaren päiväkodin käyttäjäsuunnittelu on tehty ja työt tontilla on aloitettu. Hanke on aikataulussa. Kalustehankinta toteutetaan yhteishankintana Tuusulanjärven kampuksen kanssa.

Lahelan kampuksen hankesuunnitelma on valmistunut ja eteni päätöksentekoon syksyllä 2023. Hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 9.10.2023.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämistä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, ja hankesuunnittelu on käynnistetty. Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkko kasvaa Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioption käytön myötä.

Palveluverkon laadun seuraamiseksi varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden henkilöstölle ja vuosiluokkien 2, 4, 6 ja 8 oppilaille toteutettiin maaliskuussa Tilat ja toimintakulttuuri –kysely, jonka tuloksia hyödynnetään yksiköiden kasvu- ja oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa. Kohdekohtaiset työryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti. Kuntakohtainen työryhmä on kokoontunut maaliskuussa, kesäkuussa ja syyskuussa. Sovittujen sisäilmakorjausten toteuttaminen on osin myöhässä aikataulusta.

Hallinto ja kehittäminen

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaaamuissa. Yhdessä on työstetty toimintaympäristön analyysia, hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia asioita, vuosittavoitteita 2024. Sivistyksen kärkikunta-indikaattorit on valmistunut kaikilla palvelualueilla.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Olemme olleet mukana laatimassa hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Kouluterveyskyselyn 2023 kuntakohtaiset tulokset on julkaistu syys-lokakuun vaihteessa, ja niiden käsittely ajoittuu loppuvuoteen.

Lapsiystävällinen kunta -työssä alkukartoituksena syksyllä toteutetaan lasten ja nuorten kuuleminen ja kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi. Nuorisovaltuusto laatii viestintäkampanjan loppuvuodesta 2023. Lapsiystävällinen kunta –nettisivut on avattu ja työntekijöille suunnattu Kaiku-sivusto on käytössä. Lasten oikeuksien viikolle marraskuulle on suunnitteilla monipuolista ohjelmaa.

OPPIVA-verkostossa Tuusulan kunta on osallistunut perusopetuksen uudistusta koskevan kannanoton laatimiseen. Kannanoton tarkoituksena on pyrkiä vaikuttamaan koulutuspolitiisiin linjauksiin Verkoston koulutukset ovat olleet varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueen henkilöstön hyödynnettävissä.

Tuusulan kunta osallistui näytteilleasettajana valtakunnallisille opetus- ja kasvatusalan Educa-messuille 27.–28.1.2023 Helsingin Messukeskuksessa. Osallistumisella edistimme Tuusulan vetovoimaisuutta kasvatus- ja koulutusalan kuntatyönantajana. Kuntaliiton Verkostoperuskoulu –hankkeessa edistämme Tuusulan ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen jatkumoa. Selvitämme mahdollisuuksista lisätä ruotsin kielen oppimista suomenkielisessä perusopetuksessa. Sivistyksen hallinnosta ja varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueilta osallistuttiin syyskuussa valtakunnallisiin Hyvinvointiareena – ja Sivistyksen neuvottelupäivät -tapahtumiin.

Tuusulan kunta on mukana valtakunnallisessa Kansallisten dialogien ohjausryhmässä. Järjestimme Halosenniemessä 9.3. dialogin teemasta epävarmuudessa eläminen. Keskustelun kirjauksia hyödynnetään valtionhallinnossa, ja niistä on valmistunut julkaisu syyskuussa 2023. Dialogisuuden kehittämiseksi osallistuimme Ylen ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille 30.9.-1.10.2023.

Toimialueelta osallistui 7 hengen ryhmä maaliskuun lopussa Lontoossa Euroopan suurimmille opetusteknologian BETT-messuille yhteistyössä valtakunnallisen OPPIVA-verkoston kanssa. OPPIVA-verkoston Nordic BETT-tapahtumassa verkostoiduimme pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Messuilla tutustuimme opetusteknologian uusimpaan tarjontaan ja osallistuimme koulutusalan luennoille.

Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä alkuvuoden toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämisen jatkuminen sekä lasten tuen kehittäminen
- Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen jatkuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Covid-rahoituksella ja tasa-arvorahoituksella
- Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen jatkuu Uudet lukutaidot -hankkeessa
- Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
- Urheilukeskuksen saama merkittävä valtion avustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Sammutusvesivaurioista kärsinyt saadaan takaisin koulun käyttöön syysloman päättymiseen mennessä. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö on jatkunut osassa Riihikallion koulun tiloja. Elo-lokakuussa koulutyölle varattiin tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentipuiston kuvataidekoulusta. Syysloman jälkeen Vanhankylän koulusta ja Rykmentipuiston tiloista palataan takaisin Riihikallion kouluun. Ruokailu Riihikallion koululla hoidetaan keittiö-ruokalan väistötiloissa.

Ruokapalvelut

Alkuvuodelle ajoittui usean ammattiliiton järjestämiä lakkoja, joista erityisesti kaupanalan lakolla oli eniten vaikutuksia ruokapalveluiden kustannuksiin ja tarjontaan. Lakkoon varautuminen aiheutti ruokalistamuutoksia ja vararuokajärjestelmän käyttöönoton.

Toimintaympäristössä tapahtui kasvua, kun alkuvuodesta avautuivat Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodit. Kalliomaan koulu on muuttanut Järvenpään kesäkuun alussa. Ruokapalvelut aloittivat koululle ruokatoimitukset elokuussa.

Monion käyttöönottoprojekti on edistynyt kevään aikana loppuvaiheeseen. Monio keittiö ja kahvila asiakastiloineen on otettu käyttöön elokuussa 2023. Monion käynnistys onnistui hyvin, vain pieniä puutteita ja vikoja on havaittu.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissaan. Ruokapalvelut olivat vastuussa ruoan suunnittelusta, valmistamisesta ja toimittamisesta puistoruokailuun. Puistoruokailuihin osallistuttiin kesän aikana yli 8391 kertaa; kesäkuussa 4759 kertaa ja heinäkuussa 3632 kertaa. Ylituotannolta ei välttytty, sillä sitä oli aukiolopäivinä n. 70 annosta ja koko kesän osalta 2847 annosta.

Kesän kerhotoimintaa oli Riihikallion, Hyökkälän, Mikkolan, Kellokosken, Lepolan ja Vaunukankaan kouluilla. Kesäkerhoille tarjottiin lounaat sekä välipalat. Kerhoihin valmistettiin 2634 suoritetta kesäkuun aikana.

Taideleirejä järjestettiin kesäkuussa Notkokuistossa, Kellokosken koululla ja Kirkonkylällä. Taideleiriläisille tarjottiin yhteensä 216 suoritetta.

Toukokuussa tarjottiin koulujen retkillä oppilaille retkieväitä korvaamaan normaali koululounas. Retkieväitä tarjottiin 3302 oppilaalle eli 65 %:lle perusopetuksen asiakkaista. ‘

Riihikallion koulun tulipalo synnytti huomattavaa lisätyötä, kun kouluruokailun järjestelyjä alettiin suunnitella kesäkuun aikana. Riihikallion väistökeittiö ja asiakastila on otettu käyttöön elokuussa 2023.

Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ruokatuotteiden, erityisruokavalioiden sekä välitystavaroiden osalta on toiminnassa. Hävikkiosio otettiin käyttöön tammikuussa. Uuden Catering-tilaus osion kautta kahvitus- ja retkievästilaukset välittyvät keskuskeittiölle. Uudistus on muuttanut tilaus- ja sisäisen laskuttamisen prosesseja.

Maaliskuussa tuotantokeittiöllä vieraili kouluruokailuryhmäläisiä 9 koululta yhteensä yli 100 oppilasta. Tuotantokeittiön kierroksella tutustuttiin Tuusulan tapaan valmistaa kouluruokaa.

Ruokapalveluiden omavalvonta päivitettiin kevään aikana ja toukokuussa pidettiin koko henkilökunnalle koulutus aiheesta.

Investoinnit eivät ole edenneet suunnitellusti, koska Riihikallion tulipalosta aiheutuneiden väistötilojen suunnittelu ja toteutus ovat olleet etusijalla.

Sivistyksen tukipalvelut

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Toimialueen hallinto

Ruokapalvelut

Toimialueen hallinto

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Sivistyksen toimintakulttuurin ja johtamisen vahvistamista sekä laadun ja arvioinnin kehittämistä on tehty yhdessä palvelualueiden kanssa toimialueen esihenkilöiden ja hallinnon yhteisissä kehittämisaaamuissa. Kevään aikana on keskitytty toimintaympäristön analyysiin talousarviota 2024 varten. Syksyllä olemme käsitelleet hallitusohjelman sivistyspalveluita koskevia, vuositavoitteita 2024 sekä saaneet valmiiksi sivistyksen kärkikunta-indikaattorit kaikilla palvelualueilla.

Palveluverkkosuunnitelman hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä alkuvuodesta 2023. Monio on avautunut elokuussa, ja talossa on ollut vilkasta toimintaa kaikilla käyttäjäryhmillä. Monion toimintakulttuuria luodaan edelleen aktiivisesti eri toimijoiden yhteistyössä. Moniossa tehdään

Uudet kohteet Martta Wendelin ja Monio kiinnostavat vierailuryhmiä, ja vierailujen koordinoimiseksi on luotu vierailukonsepti molemmissa yksiköissä.

Tuusulanjärven kampuksen rakentaminen etenee aikataulussa, ja kalusteiden hankinta on edennyt kilpailutusmateriaalin viimeistelyyn. Tuusulanjärven kampuksen toimintakulttuurin muutoksen tueksi on käynnistynyt henkilöstövalmennus.

Riihikallion hankkeessa on tehty päätös urakoitsijavalinnasta ja rakentaminen alkoi huhtikuussa edeten aikataulussa. Kalustesuunnittelu on valmistumassa ja hankintaa valmistellaan yhteishankintana samaan aikaan valmistuvan Rykmentinpuiston kampuksen kanssa.

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Sammutusvesivaurioista kärsinyt saadaan takaisin koulun käyttöön viimeistään syysloman (vko 42) päättymiseen mennessä. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö on jatkunut osassa Riihikallion koulun tiloja. Elo-lokakuussa koulutyölle varattiin tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Syysloman jälkeen Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston tiloista palataan takaisin Riihikallion kouluun. Ruokailu Riihikallion koululla hoidetaan keittiö-ruokalan väistötiloissa.

Rykmentinpuiston kampuksen rakentaminen on käynnistynyt, ja perustukset ja väestönsuojat ovat rakenteilla. Käyttäjäsunnittelu on käynnissä. Kalustesuunnittelua edistetään kohti Riihikallion kanssa tapahtuvaa yhteishankintaa.

Peltokaaren päiväkodin käyttäjäsuunnittelu on tehty ja työt tontilla on aloitettu. Hanke on aikataulussa. Kalustehankinta toteutetaan yhteishankintana Tuusulanjärven kampuksen kanssa, ja kilpailutus avataan lokakuussa.

Lahelan kampuksen hankesuunnitelma on valmistunut ja eteni päätöksentekoon syksyllä 2023. Hankesuunnitelma hyväksyttiin valtuustossa 9.10.2023.

Kulttuurin ja varhaiskasvatuksen palveluverkon kehittämisestä on tehty päätökset syyskuun valtuustossa. Valtuusto päätöksellä Hyökkälään sijoitetaan taiteen ja kulttuurin työ- ja kokoelmatilat, ja kohteen hankesuunnittelu on käynnistetty heti syyskuussa. Valtuusto päätti, että Etelä-Tuusulan varhaiskasvatuksen verkossa käytetään Rykmentinpuiston kampuksen päiväkotioptio, ja päiväkotitoimitus valmistuu samassa aikataulussa muun kampuksen kanssa.

Palveluverkon laadun seuraamiseksi varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueiden henkilöstölle ja vuosiluokkien 2, 4, 6 ja 8 oppilaille toteutettiin maaliskuussa Tilat ja toimintakulttuuri –kysely, jonka tuloksia hyödynnetään yksiköiden kasvu- ja oppimisympäristöjen kehittämisessä.

Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa. Kohdekohtaiset työryhmät ovat kokoontuneet alkuvuonna säännöllisesti. Kuntakohtainen työryhmä on kokoontunut maaliskuussa, kesäkuussa ja syyskuussa. Sovittujen sisäilmakorjausten toteuttaminen on myöhässä aikataulusta.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi olemme toimineet LANUPE-ryhmässä ja HYTE-ryhmässä. Olemme olleet mukana laatimassa hyvinvointialueen perhekeskuksen toimintasuunnitelmaa. Lakisääteisille LANUPEn ja oppilashuollon yhteistyöryhmille on sovittu kokousajat, teemat ja edustajat hyvinvointialueelta. Kouluterveyskyselyn 2023 kuntakohtaiset tulokset on julkaistu syys-lokakuun vaihteessa, ja niiden kuntatasoinen ja yksikkökohtainen käsittely ajoittuu loppuvuoteen.

Lapsiystävällinen kunta -työ on käynnistynyt koordinaatioryhmän alkukoulutuksella helmikuussa ja valtakunnallisella koordinaattoreiden tapaamisella maaliskuussa. Lasten ja nuorten kuuleminen on käynnissä elo-lokakuussa kaikissa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion yksiköissä sekä nuorisotiloilla. Alkukartoitukseen liittyvä kunnan lapsenoikeustilanteen itsearviointi on käynnissä syys-marraskuussa. Nuorisovaltuusto on lähtenyt työhön mukaan viestintäkampanjalla, joka valmistuu loppuvuodesta 2023. Lapsiystävällinen kunta –nettisivut on avattu ja työntekijöille suunnattu Kaiku-sivusto on käytössä. Lasten oikeuksien viikolle marraskuulle on suunnitteilla monipuolista ohjelmaa.

OPPIVA-verkoston kehittämispäivät tammikuussa kokosivat yhteen laajan valtakunnallisen joukon kasvatus- ja sivistysvaikuttajia. OPPIVA-verkostossa Tuusulan kunta on osallistunut perusopetuksen uudistusta koskevan kannanoton laatimiseen. Kannanoton tarkoituksena on pyrkiä vaikuttamaan koulutuspoliittisiin linjauksiin. Verkoston koulutukset ovat olleet varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueen henkilöstön hyödynnettävissä.

Tuusulan kunta osallistui näytteilleasettajana valtakunnallisille opetus- ja kasvatusalan Educa-messuille 27.–28.1.2023 Helsingin Messukeskuksessa. Osallistumisella edistimme Tuusulan vetovoimaisuutta kasvatus- ja koulutusalan kuntatyönantajana.

Kuntaliiton Verkostoperuskoulu –hanke käynnistyi valtakunnallisina seminaareina. Olemme edistäneet

Tuusulan ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen ja opetuksen jatkumoa aloittamalla selvitystyön mahdollisuuksista lisätä ruotsin kielen oppimisen mahdollisuuksia suomenkielisessä perusopetuksessa.

Tuusulan kunta on mukana valtakunnallisessa Kansallisten dialogien ohjausryhmässä. Järjestimme Halosenniemessä 9.3. dialogin teemasta epävarmuudessa eläminen. Keskustelun kirjauksia hyödynnetään valtionhallinnon kehittämistyössä. Osallistumme syksyn kansallisiin dialogeihin aiheesta Yhdessä ja yksin - yhteisöllisyyden merkitys loka-marraskuussa. Dialogisuuden kehittämisessä osallistuimme Ylen ja Erätauko-säätiön Hyvin sanottu -keskustelufestivaaleille 30.9.-1.10.2023.

Sivistyksen hallinnosta ja varhaiskasvatuksen ja oppimisen palvelualueilta osallistuttiin syyskuussa valtakunnallisiin Hyvinvointiareena – ja Sivistyksen neuvottelupäivät -tapahtumiin.

Toimialueelta osallistui 7 hengen ryhmä maaliskuun lopussa Lontoossa Euroopan suurimmille opetusteknologian BETT-messuille yhteistyössä valtakunnallisen OPPIVA-verkoston kanssa. OPPIVA-verkoston Nordic BETT-tapahtumassa verkostoiduimme pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Messuilla tutustuimme opetusteknologian uusimpaan tarjontaan ja osallistuimme koulutusalan luennoille.

Kehittämiseen suunnatuista valtionavustuksista keskeisimpiä alkuvuoden toteutuksia toimialueella ovat olleet

- XR-museon toteutuksen aloittaminen
- Varhaiskasvatuksen laadun, arvioinnin ja johtamisen kehittämisen jatkuminen sekä lasten tuen kehittäminen
- Tasa-arvoisten oppimisen mahdollisuuksien kehittäminen jatkuu varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa Covid-rahoituksella ja tasa-arvorahoituksella
- Oppimisen digitaalisten muotojen kehittäminen jatkuu Uudet lukutaidot -hankkeessa
- Oppilaiden maksuttoman kerho- ja harrastustoiminnan kehittämisen jatkaminen
- Urheilukeskuksen saama merkittävä valtion avustus Monitoimihallin ja sen ympäristön kehittämiseen

RUOKAPALVELUT

Palveluysikkö

Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö Kirsi Hanski

Ruokapalvelut

Ruokapalveluysikkö tuottaa ateriapalveluja kaikkiin kunnan kouluihin ja päiväkoteihin myöskin puistoruokailuun, kerhotoimintaan ja kunnan henkilöstöravintolaan sekä tilaustarjoiluun.

Aterioiden määräksi on arvioitu 2 141 960 suoritetta vuoden 2023 aikana. Tammi-syyskuussa tuotettiin 1 273 359 suoritetta, joka on 59 % koko vuoden suoritelmäärästä.

Toiminnalliset tavoitteet €/ateriasuoritteet	Tavoitetaso	Toteuma tammi-maaliskuu	Toteuma tammi-kesäkuu	Toteuma tammi-syyskuu
Elintarvikkeet	0,82 €	0,87 €	0,88 €	0,93 €
Henkilöstö	1,27 €	1,15 €	1,45 €	1,49 €
Vuokrat	0,25 €	0,26 €	0,30 €	0,36 €
Kuljetukset	0,05 €	0,05 €	0,06 €	0,06 €
Siivousaineet	0,02 €	0,03 €	0,02 €	0,03 €

Palveluysikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Alkuvuodelle ajoittui usean ammattiliiton järjestämiä lakkoja, joista erityisesti kaupanalan lakolla oli eniten vaikutuksia ruokapalveluiden kustannuksiin ja tarjontaan. Lakkoon varautuminen aiheutti ruokalistamuutoksia ja vararuokajärjestelmän käyttöönoton.

Toimintaympäristössä tapahtui kasvua, kun alkuvuodesta avautuivat Neitoperhon ja Rykmentintien päiväkodit. Kalliomaan koulu on muuttanut Järvenpäähän kesäkuun alussa. Ruokapalvelut aloittivat koululle ruokatoimitukset elokuussa.

Monion käyttöönottoprojekti on edistynyt kevään aikana loppuvaiheeseen. Monio keittiö ja kahvila asiakastiloineen on otettu käyttöön elokuussa 2023. Monion käynnistys onnistui hyvin, vain pieniä puutteita ja vikoja on havaittu.

Kesällä Tuusulan kunta järjesti puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissaan. Ruokapalvelut olivat vastuussa ruoan suunnittelusta, valmistamisesta ja toimittamisesta puistoruokailuun. Puistoruokailuihin osallistuttiin kesän aikana yli 8391 kertaa; kesäkuussa 4759 kertaa ja heinäkuussa 3632 kertaa. Ylituotannolta ei vältytty, sillä sitä oli aukiolopäivinä n. 70 annosta ja koko kesän osalta 2847 annosta.

Kesän kerhotoimintaa oli Riihikallion, Hyökkälän, Mikkolan, Kellokosken, Lepolan ja Vaunukankaan kouluilla. Kesäkerhoille tarjottiin lounaat sekä välipalat. Kerhoihin valmistettiin 2634 suoritetta kesäkuun aikana.

Taideleirejä järjestettiin kesäkuussa Notkokuistossa, Kellokosken koululla ja Kirkonkylällä. Taideleiriläisille tarjottiin yhteensä 216 suoritetta.

Toukokuussa tarjottiin koulujen retkillä oppilaille retkieväitä korvaamaan normaali koululounas. Retkieväitä tarjottiin 3302 oppilaalle eli 65 %:lle perusopetuksen asiakkaista.

Riihikallion koulun tulipalo synnytti huomattavaa lisätyötä, kun kouluruokailun järjestelyjä alettiin suunnitella kesäkuun aikana. Riihikallion väistökeittiö ja asiakastila on otettu käyttöön elokuussa 2023.

Uuden tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönotto ruokatuotteiden, erityisruokavalioiden sekä välitystavaroiden osalta on toiminnassa. Tuotannonohjausjärjestelmän hävikkiosio otettiin käyttöön tammikuussa. Tuotannonohjausjärjestelmään on lisäksi alkuvuoden aikana rakennettu Catering-tilaus osio, jonka kautta kahvitustilaukset sekä retkievästilaukset välittyvät keskuskeittiölle. Catering-tilaus osio on otettu käyttöön elokuussa. Uudistus on tuonut muutoksia tilausprosesseihin sekä sisäisen laskuttamisen prosesseihin ruokapalveluissa.

Maaliskuussa tuotantokeittiöllä vieraili kouluruokailuryhmäläisiä 9 koululta. Yhteensä oppilaita oli yli 100 ja oppilaiden kanssa tuotantokeittiöön kävi tutustumassa opettajia ja rehtoreita. Tuotantokeittiön kierroksella tutustuttiin Tuusulan tapaan valmistaa kouluruokaa.

Ruokapalveluiden omavalvonta päivitettiin kevään aikana ja toukokuussa pidettiin koko henkilökunnalle koulutus aiheesta.

Investoinnit eivät ole edenneet suunnitellusti, koska Riihikallion tulipalosta aiheutuneiden väistötilojen suunnittelu ja toteutus ovat olleet etusijalla.

Varhaiskasvatus

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Kunnallinen varhaiskasvatus

Esiopetus

Yksityinen varhaiskasvatus

Olennaiset tapahtumat palvelualueella tammi-syyskuussa 2023

Palvelun tarjontaa lisättiin elokuusta 2022 keväällä 2023 18 htv verran.

Päiväkodinjohtajien ja varajohtajien valmentavan johtamisen koulutus on saatu päätökseen syyskuussa.

Varhaiskasvatuksen laatuun ja arviointiin liittyvä vuosikello on valmistunut.

Palveluissa oli syyskuun lopussa 1524 lasta, joka on 100 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Näistä alle 3-vuotiaiden lasten osuus on kasvanut sadalla lapsella. Tuusulalaisista 1-3-vuotiasta lapsista on 65% varhaiskasvatuspalveluissa, kun tähän asti luku on ollut selvästi alle 60%.

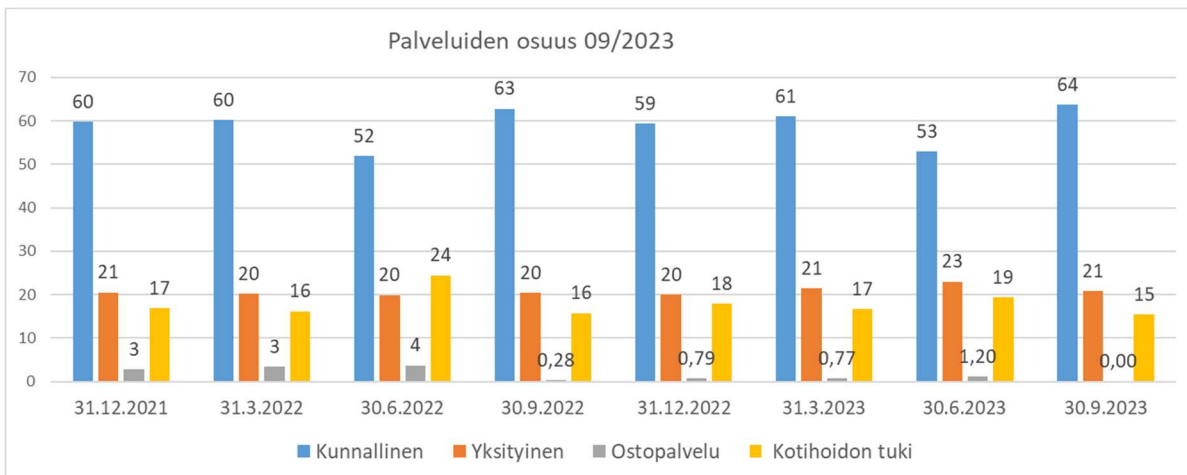
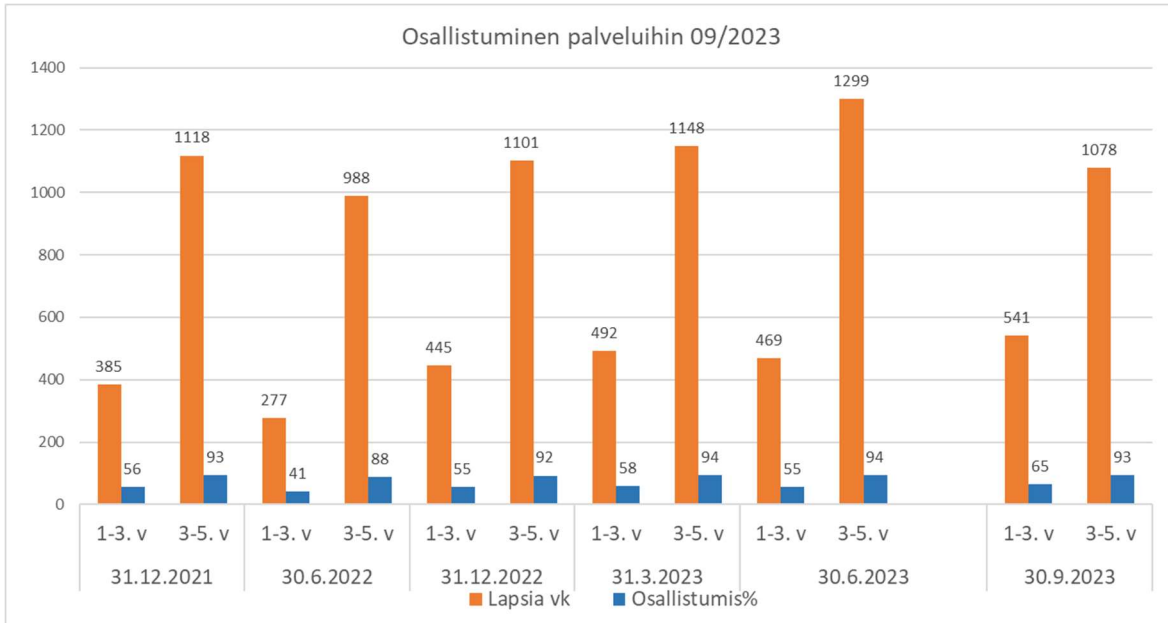
Varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan vuoden vaihteessa hakevien lasten vastaanottamiseen nykyisiin yksiköihin.

Palvelusetelipäiväkodeiksi hyväksyttiin kahdeksan päiväkotia keväällä ja palvelusetelien myöntäminen käynnistyi. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttäjiä on ollut arvioitua enemmän, tämä lisää käyttömenoja 420 000 euroa. Palvelusetelin arvo (870€) korottuu kertoimella 1,52, alle 3-vuotiaiden osalta. Palveluseteliin myönnettävään arvoon vaikuttavat huoltajien tulot samalla tavalla kuin kunnallisessakin varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen ennustamattomuus ja palveluiden laajentaminen kahden viimeisen vuoden aikana kesken toimintakausien, on tuonut esiin varhaiskasvatuksen talouteen liittyvät haasteet. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä varhaiskasvatuksen budjetti ylittyi lapsimäärien kasvun (200 lasta) ja mitoituksen mukaisen henkilöstölisäysten myötä. Vuoden 2023 budjetin lähtötiedot ja lähtöarvot ovat perustuneet tälle lähtökohtaisesti virheelliselle. Tämä lisää käyttömenoja loppuvuodelle 1 073 000 euroa. Varhaiskasvatuksen budjetin suunnittelua ja seurantaa tehostetaan.

Varhaiskasvatuspalvelut	tot.2018								
lapsimäärä 31.3.		tot 2019	tot 2020	tot 2021	tot 2022	TA 2023	tot 03/2023	tot 06/2023	tot 09/2023
Kunnallinen varhaiskasvatus									
	1264	1240	1250	1254	1518	1390	1544	1256	1470
Kunnallinen perhepäivähoito									
	100	86	78	74	59	60	59	58	54
<i>Varahoitopaikkojen määrä</i>									
Kunnallinen varhaiskasvatus yhteensä									
	1364	1326	1328	1329	1577	1450	1603	1314	1524
Lasten kerhot / kerhopaikat									
Avoimet perhekerhot / kussakin kuntakeskuksessa									
Perhekeskustoiminta / Avoin varhaiskasvatus									
	84	91	78	75	61	80	61	61	52
Ostopalveluvarhaiskasvatus									
	59	62	59	67	20		14	29	0
Yksityinen varhaiskasvatus									
	474	482	465	442	510	470	557	558	484
<i>joista esiopetuksessa</i>									
	78	93	95	79	79	70	80	79	80
Yksityinen perhepäivähoito									
	52	57	41	40	34	30	34	32	26
Yksityinen varhaiskasvatus yhteensä	526	539	506	482	544	500	591	590	510
Lakisääteinen kotihoidon tuki									
	510	466	454	397	458	500	432	470	373
Kaikki hoitomuodot yhteensä									
	2543	2484	2425	2350	2660	2530	2701	2464	2459
Alle 2- kuntalisä ja sen sisaruslisä									
	211	209	192	185	218	250	191	223	167
(saavat lisäksi lakisääteistä kotihoitontukea)									

Kunnallinen varhaiskasvatus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Kunnallisen varhaiskasvatuksen paikkatilanne on vuoden aikana kymmenen ryhmän avaamisesta huolimatta kriittinen. Palveluissa oli syyskuun lopussa 1524 lasta, joka on 100 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina vastaavaan aikaan. Alle 3-vuotiaita varhaiskasvatuksessa on tällä hetkellä 100 enemmän kuin viime vuoden syyskuussa. Palveluissa valmistaudutaan vuoden vaihteen hakijoiden vastaanottamiseen nykyisiin yksiköihin lisäkasvattajia palkkaamalla.

Elokuusta 2023 on avattu Mikkolan ja Paijalan kouluille yhteensä kolme esiopetuksen ryhmää ja Lahelan tertun nuorisotiloihin yksi. Näin päiväkoteihin vapautui neljän lapsiryhmän verran lisää tilaa. Kustannukset ovat viideltä kuukaudelta, elo-joulukuu, noin 160 000 euroa.

Peltokaaren päiväkodin johtajan tehtävän haku on käynnissä. Varhaiskasvatuksen asiantuntija tuettuun varhaiskasvatukseen aloitti 1.9.2023. Tehtävään kuuluu konsultoitavien varhaiskasvatuksen erityisopettajien, kieli- ja kulttuuriopettajien sekä varhaiskasvatuksen perheohjaajien lähiesihenkilönä toimiminen. Lisäksi tehtävässä on keskeistä varhaiskasvatuksen kasvun ja oppimisen tuen toiminnan koordinointi ja kehittäminen ja varhaiskasvatuksen avustajaresurssin jako ja tukeen liittyvät hankerahoitukset varhaiskasvatuspalveluissa.

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Varhaiskasvatuksessa avattiin 1.1.2023 kaksi uutta pientä yksikköä, Rykmentintien päiväkotia Rykmentinpuistoon ja Neitoperhon päiväkotia Lahelaan. Lisäksi Jokelassa Notkokuiston avoin perhetupatoiminta siirtyi Jokelan keskustaan ja päiväkodille avattiin uusi lapsiryhmä.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen paikkatilanne on uusien yksiköiden avaamisesta huolimatta haastava.

Palveluissa oli maaliskuun lopussa 1600 lasta, joka oli 200 lasta enemmän kuin edeltävinä vuosina

vastaavaan aikaan. Kesäkuun lopussa lapsia on aina vähiten esiopetusikäisten siirtyessä kouluun, nyt 1314.

Elokuussa avattiin neljä uutta lapsiryhmää, joita varten tarvittaville kasvattajille perustetaan uudet tehtävät.

Kauden aikana varaudutaan uusien kasvattajien palkkaamiseen hoidon tarpeen kasvun mukaisesti. Yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävä yhteistyö vahvistuu palvelusetelin myötä. Palvelusetelit otettiin käyttöön 1.8.2023.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen keskitetty rekrytointi vakituisiin kasvattajien tehtäviin toteutettiin helmimaaliskuussa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut päivittyivät 1.3.2023 alkaen. Perheistä noin puolet kuuluu nyt maksuttoman varhaiskasvatuksen piiriin, kun aiemmin 0-maksuluokassa oli noin kolmasosa perheistä.

Maksuttomuudesta voidaan olettaa tulevan vaikutuksia perheiden käyttäytymiseen esimerkiksi toiminnan varaamiseen ja käyttämiseen liittyen. Aiemmin maksut ovat toimineet kannustimina käyttää palveluita todellisen tarpeen mukaisesti. Maksujen puuttuminen voi kasvattaa varhaiskasvatuksen palveluntarvetta. Lasten määrä varhaiskasvatuksessa on koko ajan nousussa.

Tammikuussa käynnistynyt päiväkodin johtajien ja varajohtajien yhteinen valmentavan johtajuus-koulutus on saatu päätökseen. Kouluttajana toimi Taitotalo. Koulutus kuuluu osana syksyllä käynnistyneeseen laadun arvioinnin ja johtamisen kehittämishankkeeseen. Vakan asiantuntija-tiimi on osallistunut Johtajuusosaamista johtoryhmille -koulutukseen, koulutus kestää loppuvuoteen 2023.

Varhaiskasvatuksen kuntatasoisen arvioinnin pohjana toimivat vuosittain toteutettavan observoinnin tulokset. Toiminnan havainnointi tapahtuu kaikissa yksiköissä päiväkodin johtajien ja varajohtajien toimesta

Reunamo Research:in kanssa yhteistyössä. Tulosten perusteella määritellään kunnan keskeiset painopisteet ja täydennyskoulutukset toiminnan kehittämiseen tulevalle kaudelle. Kauden 2023-24 pedagogiset painopisteet ovat ruokakasvatus, luontopedagogiikka ja leikki.

Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön ympäristökasvatussuunnitelma tammikuussa 2022. Suunnitelma tukee etenemistä kohti kestävämpää elämäntapaa sekä täydentää ja konkretisoi Tuusulan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmaa. Suunnitelman käyttämistä kartoitettiin päiväkodin johtajille lähetetyllä kysellä. Kyselyn perusteella suunnitelma on otettu hyvin vastaan yksiköissä ja sitä toteutetaan yksikön tarpeista ja tavoitteista lähtien. Tuusulan varhaiskasvatukseen on tullut uusia yksiköitä, johtajia ja työntekijöitä, joten ympäristökasvatussuunnitelman jalkauttaminen ja vahvistaminen jatkuvat edelleen. Suunnitelman käyttöönottoa tukee äänite. Jokaiseen yksikköön on nimetty ympäristökasvatusvastaava, jonka tehtävänä on yhdessä johtajan/johtotiimin kanssa pitää keskustelua yllä ympäristökasvatukseen liittyen.

1.8.2022 voimaan tulleen Varhaiskasvatuslain mukaisesti lapsen tuen tarpeen niin vaatiessa lapselle tehdään hallinnollinen päätös lapselle osoitetusta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja tukipalvelusta. 30.6.23 mennessä varhaiskasvatuksessa oli tehty 115 lapselle päätös tehostetusta tai erityisestä tuesta tai tukipalveluista.

Varhaiskasvatusta koskeva toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun velvoite astui voimaan 1.6.2023. Toiminnallista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelua määrittelee kaksi eri lakia: laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta ja yhdenvertaisuuslaki. Toiminnallista tasa-arvosuunnittelua ja toiminnallista yhdenvertaisuussuunnittelua voi tehdä yhdessä tai erikseen, tärkeintä on pitää molemmat näkökulmat mukana suunnitteluprosessissa. Suunnitelmat ovat toimipaikka-/ päiväkotikohtaisia. Perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatuksessa laaditaan yhteinen suunnitelma.

Kansainväliset vierailijaryhmät ovat käyneet huhti-syyskuun aikana tutustumassa varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen päiväkodeissa Edupacks-toimintana. Vierailijoita on ollut sekä Brasiliasta että Islannista. Vierailujen tavoitteena on ollut tutustua niin suomalaiseen varhaiskasvatukseen kuin myös Tuusulan varhaiskasvatukseen sekä ko. yksikön toimintaan. Erityisenä mielenkiinnonkohteen on ollut leikkipedagogiikka, tunnetaidot ja esiopetus. Päiväkoti Martta Wendelin on ollut erilaisten vierailijaryhmien suosiossa.

Esiopetus

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Vänni

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Elokuussa 2023 kunnallisessa esiopetuksessa aloitti 352 lasta, joka on 20 lasta enemmän kuin kevään haussa hakeneet. Riihikallion koululla näistä pelkässä esiopetuksessa on 7 lasta ja ruotsinkielisessä esiopetuksessa Klemetskogin koululla 8 lasta. Yksityisissä päiväkodeissa esiopetuksen aloitti 70 lasta, joka on kahdeksan lasta vähemmän kuin hakuvaiheessa.

Varhaiskasvatuksen sekä esiopetuksen uusien aloittaneiden kysely on käynnissä 9.10-27.10.2023. Kyselyssä halutaan selvittää huoltajien ja lasten näkemyksiä aloitusvaiheesta.

Yksityinen varhaiskasvatus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuksen asiantuntija Sini Viitala

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Syyskuussa 2023 Tuusulassa toimi 10 yksityistä päiväkotia, yksi yksityinen ryhmäperhepäiväkoti ja kolme yksityistä perhepäivähoitajaa. Näistä 7 päiväkotia toimii palvelusetelillä (Lahelanniityn päiväkotia, Norlandia Kumpu, Norlandia Pikkukarhu, Norlandia Sympaatti, Norlandia Tiuku, Pilke Aarteiden talo ja Pilke Huiske) sekä 4 yksityisen hoidon tuella (Päiväkoti Venlantupa, Steinerpäiväkoti Pohjantähti, Tuusulan Montessorileikkikoulu Pikkulukkari ja Pikku-Juhanin ryhmäperhepäiväkoti). Lisäksi Taidepäiväkoti Konsti Keravalta toimii Tuusulan kunnan hyväksymänä palvelusetelipäiväkotina.

Noin 25 prosenttia 1–6 -vuotiaista tuusulalaisista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista on yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Syyskuussa 2023 yksityisessä varhaiskasvatuksessa tuusulalaisissa päiväkodeissa oli 510 lasta, joista esiopetuksessa 80 lasta ja yksityisessä perhepäivähoidossa 26 lasta. Lisäksi muissa kunnissa oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa tilastoituna 26 lasta. Kaikista ulkopaikkakuntien yksiköistä ei ollut tietoa ollut saatavissa.

Tuusulassa on mahdollisuus hakeutua palvelusetelipäiväkodiksi kahdesti vuodessa. Syksyllä 2023 palvelusetelipäiväkodiksi hakeutui kolme keravalaista päiväkotia, jotka asiakirjojen hyväksymisen ja tarkastuksen jälkeen täydentävät palvelusetelipäiväkotien valikkoa.

Toteutuneet palvelusetelikustannukset olivat elokuussa 2023 noin 258 000 euroa ja syyskuussa 2023 noin 247 000 euroa. Syyskuun myönnettyjen palvelusetelien arvo oli noin 270 000 euroa. Syyskuussa kaikki palveluntuottajat eivät vielä olleet lunastaneet palvelusetelitä määräaikaan mennessä. Elokuun toteutuman ja syyskuun myönnettyjen palvelusetelisummien erotusta selittää uusien, aloittaneiden lasten määrä, tukikertoimet ja alle kolmevuotiaiden määrän lisääntyminen. Kuukausittainen palvelusetelisumma asettuneen noin 270 000 euroon. Palvelusetelikustannuslaskelmien mukaan loppuvuodelle 2023 tarvitaan lisämäärärahaa 420 000 euroa.

Syyskuussa 2023 kotihoidon tukea on maksettu noin 135 000 euroa, josta kuntalisän osuus on noin 22 000 euroa. Yksityisen hoidon tukea on maksettu noin 81 000 euroa, josta kuntalisän osuus on noin 55 000 euroa. Joustavaa ja osittaista hoitorahaa on maksettu noin 23 000 euroa.

Oppiminen

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt

Perusopetus

Kasvun ja oppimisen tuki

Lukio

Tuusulan Opisto ja taiteen perusopetus

Olennaiset tapahtumat palvelualueella tammi-syyskuussa 2023

Koulutyön aloitti elokuussa n. 5100 oppilasta, josta 470 oli 1. vuosiluokan oppilaita.

Agenda2030 Tuusulan portaat on käytössä toista lukuvuotta ja ne on vastaanotettu kouluilla hyvin.

Johtamisjärjestelmän kehittämisessä on todettu sijaisten hankinnan olevan suuri johtamisen resurssiin vaikuttava asia. Ratkaisuna järjestelyvaraeriä ohjattiin apulaisrehtorijärjestelmän kehittämiseen sijaisjärjestelyjen osalta. Koulusihteeriresurssi on jaettu uudestaan elokuusta 2023 alkaen huomioiden uusi tehtävä sekä tulevat palveluverkon muutokset. Talousarviossa saadut uudet virat ja tehtävät on rekrytoitu. Ohjaajien kesäajan työjärjestelyjen prosessia on kehitetty. Erityisopetuksen uudet virat on rekrytoitu. Laaja-alaisen erityisopetuksen suhdeluku lukuvuonna 2023-24 oppilasta kohden on n. 109 oppilasta/erityisopettaja.

Koulujen kerho- ja harrastustoimintaa on tarjolla kaikille Tuusulan perusopetuksen 1.–9. luokkalaisille ja harrastuspaikkoja kevätlukukaudella yli 800. Kerhot lukuvuodelle 2023-24 on sovittu yhteistyökumppaneiden kanssa ja toiminta kouluilla aloitettu.

Tuusulan lukioon valittiin yhteensä 249 ensisijaista opiskelijaa (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 27) aloituspaikkojen määrän ollessa 257 (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 35). Ensimmäiset kokemukset Monion toimivuudesta ja yhteistyöstä ovat olleet positiivisia ja rohkaisevia.

Prokoulu toiminta jatkuu kouluilla. Lukuvuoden 2023-2024 alkaessa kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana Prokoulu toiminnassa.

Kaikille yhteinen koulu -hanke päättyi helmikuussa 2023. Sitko- hankkeessa valmistui alueellisesti tuotetut Koulupoissaolon puuttumisen mallin ja Kouluvalmentajan käsikirja.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu siirtyivät oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Tavoitteena on lisätä yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa entisestään säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä oppimisen palvelualueella. Siirtyminen Monioon on sujunut hyvin.

Talousarvion näkökulmasta valmistavan opetuksen ryhmien osalta rahoitusta vuoden 2023 budjetissa on kahdelle ryhmälle ja ryhmiä on ollut kevätlukukaudella kuusi. Kustannusvaikutukset ovat noin 90 000 € yhtä ryhmää kohden. Syksyllä 2023 valmistavassa opetuksessa jatkaa 4 ryhmää. Lisäryhmien tarvetta seurataan lukuvuoden alkaessa. Talousarviossa menolisäys on vuoden aikana arvioidusta 270 000 € suurempi, joihin kunta saa valmistavaan opetukseen valtionavustusta.

Perusopetus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Kouluun ilmoittautui tammikuussa yhteensä 449 tulevaa 1. luokan oppilasta ja koulun aloitti elokuussa n. 470 oppilasta. Äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvia aloittavista 1. luokan oppilaista on n. 11% ikäluokasta, kun se on kaikissa ikäluokissa Tuusulassa yhteensä 8%. Iltapäivätoiminnassa aloitti lukuvuoden alussa 390 lasta.

A2 –kielen valintoja 4. luokalle tehtiin yhteensä 120. Valintoja tehtiin n. 40-50 keskimääräistä vähemmän kuin aikaisemmin ikäryhmän ollessa n. 70 oppilasta pienempi kuin edellisenä vuotena. Ryhmiä perustetaan 7, joista 4 Pohjois-Tuusulaan ja 4 Etelä-Tuusulaan. A2- kielten järjestämisessä tehtiin ensimmäistä kertaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä Mäntsälän kunnan kanssa.

Agenda2030 –ohjelma on otettu käyttöön ja se on saanut kouluilla hyvän vastaanoton. Yrityskylän vierailut ovat olleet onnistuneita kokonaisuuksia niin vierailun kuin koululla etukäteen tehtävän työskentelyn osalta.

Kansainvälisen toiminnan vierailut ovat toteutuneet kevään aikana kieliryhmien sekä ystävyyskuntavierailun matkojen osalta. Ystävyyskuntavierailu tehtiin Sollentunaan Ruotsiin ja matkalla oli mukana yläkoulun ja lukion oppilaita. Myös ulkomaalaisia vierailijoita on käynyt tutustumassa opetukseen Tuusulassa.

Kevään aikana kuntaan muutti yhteensä 9 uutta valmistavan opetuksen oppilasta. Heidät saatiin opiskelemaan olemassa oleviin ryhmiin. Osa valmistavan opetuksen oppilaita muutti pois kunnasta, joten ryhmiin vapautui tilaa. Syksyllä 2023 aloitti 4 valmistavan opetuksen ryhmää. Syksyn aikana kuntaan on muuttanut 20 maahanmuuttajataustaista oppilasta. Osa heistä on aloittanut perusopetuksessa ja osa valmistavassa opetuksessa. Lisääntyneestä oppilasmäärästä johtuen yläkouluikäisten ryhmässä on tarvetta lisähenkilöstölle, jotta suurempaa ryhmää voidaan jakaa pienemmiksi koulupäivien aikana. Lokakuun alussa valmistavan opetuksen oppilaita on 52. Suomi toisena kielenä (S2) opiskelevia oppilaita on 342.

Tuusulan kunta on saanut hankerahoitusta kunnan TVT-strategian päivittämiseksi Uudet lukutaidot – tavoitteiden mukaisiksi. Työryhmä valmistelee parhaillaan Uudet lukutaidot Tuusulassa tavoitteita sekä sivustoa. Testiversio on avattu huhtikuussa 2023, lopullinen versio on lanseerattu syyslukukauden 2023 alussa. Hankkeen jalkauttaminen on aloitettu kouluihin syyslukukauden alusta.

Rykmentinpuiston ja Riihikallion rakennushankkeista on tehty rakentamispäätös, ja rakennustyöt ovat edenneet jo peruskiven muuraukseen saakka. Rykmentinpuiston suunnittelu on jatkunut rakennuttajan kanssa elinkaarikilpailutuksen päätyttyä. Riihikallion kampuksen toimintakulttuurin kehittäminen on jatkunut yhteistyökumppanin kanssa. Tuusulanjärven kampuksen toimintakulttuurin kehittämisen yhteistyökumppanin kanssa on aloitettu kehittämistoiminta kohti avautuvaa kampusta.

Kalliomaan koulu on siirtynyt uusiin tiloihin. Koulu jatkaa edelleen hallinnollisesti Tuusulan kouluna, vaikka yksikkö fyysisesti sijaitseekin Järvenpäässä.

Kesäkuussa Riihikallion koulussa purkutöiden yhteydessä syttyneessä tulipalossa vaurioitui 1960-luvulla käyttöön otetun kaksikerroksisen rakennusosan katto. Vaurioitunut osa on purettu ja kunnostustyöt muilta osin käynnissä. Lukuvuoden 2023-24 koulutyö alkoi osassa Riihikallion koulun tiloja. Lisäksi koulutyölle varattiin tiloja Hyrylän koulukeskuksesta, Vanhankylän koulusta ja Rykmentinpuiston kuvataidekoulusta. Ruokailu Riihikallion koululla hoidetaan keittiö-ruokalan väistötiloissa. Syyskuuhun mennessä korjaukset ovat edenneet siten, että koulunkäynnin jatkaminen tiloissa syyslomalta toteutuu.

Lukuvuoden 2023-24 alusta Tuusulassa kokeillaan Teppo-mallin toimivuutta Jopo-toiminnan sijaan Jokelassa ja Kellokoskella. Molemmissa toimintamuodoissa on kyse työelämäpainotteisesta opiskelusta. Teppo-toiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle ja mukana on 20 oppilasta.

Kustannusten nousu oppimateriaaleissa on ollut merkittävää ja talousarviossa varattu 3% lisäys on ollut liian pieni. Arvio hintojen noususta on n. 10-15% vuoden 2022 oppimateriaalihankintoihin verrattuna.

Kunta käyttää koulukuljetussopimuksen option ja tämä tuo nousua kustannuksiin. Talousarviossa arvioitu 3% nousu kustannuksissa ei ole riittävä kattamaan indeksin mukaista nousua kustannuksissa, koska kustannukset nousivat yli 10% optioiden käyttämisen vuoksi. Kuljetusetuuden saavia kunnassa on syksyllä 2023 n. 650 oppilasta.

Kasvun ja oppimisen tuki

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Kasvun ja oppimisen tuen päällikkö Helena Palola

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Keväällä tehdyn Valtakunnalliset kouluterveyskyselyn tulokset valmistuivat syyskuussa. Tulosten analysointi ja käsittely käynnistyy syksyn aikana. Prosessin mukaisesti tulokset käsitellään niin kunta kuin koulutasolla. Tulokset ja jatkotoimenpiteet käsitellään yhteistyössä Keusoten kanssa. Tuloksista tiedotetaan myös huoltajia.

Prokoulu toiminta jatkuu kouluilla. Lukuvuoden 2023 - 2024 alkaessa kaikki Tuusulan perusopetuksen koulut ovat mukana Prokoulu- toiminnassa. Prokoulu kuntaohjaajien tiimi on laatinut Prokoulu toimintaan kuntatason vuosisuunnitelman, joka esiteltiin kevään yhteistapaamisessa. Vastuu Prokoulu -toiminnasta on siirtynyt enemmän kuntaan ja kuntaohjaajille. Yhteistyö Niilo Mäki -instituutin kanssa jatkuu edelleen.

Kaikille yhteinen koulu -hanke on päättynyt helmikuussa 2023. Osallisuuspedagogin työ päättyi kunnassa lukuvuoden lopussa. Keskeinen työtehtävä kevään osalta on ollut oppilaiden osallisuuden vahvistaminen kouluilla mm. järjestämällä osallisuuden oppitunteja yhteistyössä osallisuustiimin kanssa. Tuusulan kunnan perusopetuksen inklusiovisio- osaamisen tukeminen koulutyössä valmistui. Inklusiivisen ajattelun jalkauttaminen koulutyön arkeen jatkuu edelleen.

Sitko- hankkeessa tuotetut Koulupoissaolon puuttumisen mallin, kouluvalmentajan käsikirjan ja koulun hyvinvoinnin johtamisen työväline valmistuivat kevään aikana. Koulupudokkuuden interventiomallin pilotointi on jatkunut ja laajentunut Riihikallion lisäksi Jokelan alueelle ja Hyökkälän yläkouluun. Vanhempainkahvilat Teamsissa ovat jatkuneet.

Kesäkuun lautakunnassa hyväksyttiin lakisääteinen Tuusulan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelma 1.8.2023 alkaen ja lakimuutoksen edellyttämät muutokset Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin. Poissaolojen seuraamisen prosessien kehittäminen jatkuu. Kunnassa on käytössä Toimenpiteet oppilaan poissaolotilanteissa – toimintamalli. Tähän liittyen kunnassa on otettu käyttöön sähköiset poissaoloherätteet niin opettajille kuin huoltajille, poissaolorajan ylittyessä.

Yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa on jatkettu yhteisten toimintatapojen työstämistä.

Kevään aikana on pilotoitu jalkautuvan sosiaalityön Messii- toimintamallia. Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman hyväksyttiin kesäkuun lautakunnassa. Opiskeluhoitopalveluista Tuusulassa hyvä tilanne kuraattorien ja kouluterveydenhoitajien osalta, psykologitilanne tällä hetkellä heikko. Vajeen täyttämiseksi hyvinvointialue on käyttänyt ostopalvelopsykologeja. Elokuun alusta psykologivajetta on korvattu psykiatrisilla sairaanhoitajilla (2).

Perusopetuksen päättäviä, kevään yhteishaussa hakuvelvollisia, oppilaita oli yhteensä 607. Näistä 6 jäi vaille opiskelupaikkaa (15.6. tilastointipäivä). Heidän kohdallaan jatketaan ohjustoimia opiskelupaikan saamiseksi kesän aikana. Lähes kaikki opiskelijat saivat opiskelupaikan jatko-ohjauksessa. Valtakunnallisena tilastointipäivänä 25.8. ilman opiskelupaikkaa ilmoituksia tuli yhdestä opiskelijasta. Syyskuun lopussa ilman opiskelupaikkaa olevien opiskelijoiden määrä on 6 opiskelijaa, työskentely heidän kanssaan jatkuu. Oppivelvollisuuden valvontavastuun suorittamiseen on kohdennettu Opinto-ohjaajan työpanosta enemmän kuin aikaisemmin.

Valtakunnallisena tilastointipäivänä 20.9.2023 Erityisen tuen oppilaita oli 456, joka on 8,9 % koko oppilasmäärästä. Valtakunnallisesti erityistä tukea sai 9,7 % (vuosi 2022, Tilastokeskus) peruskoulun oppilaita.

Talousarvion näkökulmasta valmistavan opetuksen ryhmien osalta rahoitusta vuoden 2023 budjetissa on kahdelle ryhmälle ja ryhmiä on ollut kevätlukukaudella kuusi. Kustannusvaikutukset ovat noin 90 000 € yhtä ryhmää kohden. Syksyllä 2023 valmistavassa opetuksessa jatkaa 4 ryhmää. Lisäryhmien tarvetta seurataan lukuvuoden alkaessa. Talousarviossa menolisäys on vuoden aikana arvioidusta 270 000 € suurempi, joihin kunta saa valmistavaan opetukseen valtionavustusta.

Lukio

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Rehtori Seppo Kärpänen

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Tuusulan lukioon valittiin yhteensä 249 ensisijaista opiskelijaa (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 27) aloituspaikkojen määrän ollessa 257 (Hyrylä 162, Jokela 60, Kellokoski 35). Opiskelun 1. vuosikurssilla aloitti yhteensä 253 opiskelijaa. Aloituspaikkoja ei saatu täyteen Kellokoskella lisähaun kautta 1. vuosikurssilla aloittavien määrän ollessa 29. Monion avaaminen nosti keskiarvorajaa Tuusulan lukion Hyrylän toimipisteessä ja vaikutti myös alueellisesti keskiarvorajoihin.

Ylioppilaskirjoitukset saatiin toteutettua jokaisessa toimipisteessä suunnitelman mukaisesti häiriöttä tulosten ollessa aikaisempien vuosien tasolla.

Kansainvälinen toiminta on jatkunut lukion toimipisteissä useamman väli vuoden jälkeen mm. Agora – projektin ja Ystävyyskoulutoiminnan kautta.

Monion kaluste-, AV ja ICT-suunnitelmien mukaiset kilpailutukset on toteutettu loppuun vuoden 2023 alussa ja hankinnasta on tehty päätös. Kalusteet ja laitteistot ovat rakennuksessa asennettuna.

Lukiolaisten yrittäjyyskasvatustoiminnan suunnittelua on jatkettu Nuori Yrittäjyys- ja 4H -toiminnan kautta.

Monion johtoryhmä on valmistellut yksiköiden siirtymistä Monioon ja toiminnan aloittamista. Toiminnan suunnittelu ja aloittaminen on edennyt aikataulun mukaisesti.

Tuusulan opisto ja taiteen perusopetus

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Rehtori Timo Rusanen

Palveluyksikön olennaiset tapahtumat tammi-syyskuussa 2023

Tuusulan Opisto toteutti alkuvuonna viimeisen opetuskautensa väistötiloissa ja muutti Monioon syyskaudeksi 2023. Opetustarjonnan kehittämisen painopiste vuonna 2023 oli suunnattu jo syyskauteen Moniossa. Monion tilat viimeisteltiin kesän aikana käyttööme mahdollisimman sopiviksi yhteistyössä talon rakentajien kanssa. Monion toiminta käynnistyi uusin opetusvälinein, väistötiloissa olleet tavarat lahjoitettiin kunnan kouluille, kansalaisopistoille, kuvataidekouluille sekä järjestöille niiden mielekkään jatkokäytön varmistamiseksi. Sten vältettiin varsin hyväkuntoisten opetusvälineiden joutuminen jätteeksi.

Monion uusissa tiloissa on aloitettu syyskaudella entisten suosikkikurssien lisäksi aivan uudenlaista opetusta, esimerkiksi kuvanveisto, kankaanvärjäys, stand-up ja elokuvanteko. Kurssitarjontamme pariin onkin tullut entisestään kasvanut opiskelijamäärää, esimerkiksi ensimmäisellä yleisluennollamme Moniossa oli satakunta kuulijaa. Uusista kursseista ja Monion opetuskokemuksista tullaan ottamaan vaikutteita myös Kellokosken opetuksen kehittämiseen. Opiston ja Kuvataidekoulun opetuksen opetustilojen käyttö Moniossa on sovittu yhteen Monion naapurioppilaitostemme, Tuusulan lukion ja Keskisen Uudenmaan musiikkiopiston kanssa. Jatkossa yhteistä kurssitarjontaa lisätään.

Tuusulan Opisto jatkoi yhdessä naapuriopistojen kanssa tuntiopettajillemme suunnattua hanketta ”Me polutamme”, joka jatkuu aina vuoden 2024 loppuun. Se perehdyttää tuntiopettajiamme osaamisperusteisiin opintopistekursseihin.

Tuusulan Opiston ensimmäinen osaamisperusteisesti suunniteltu opintopistekurssi ”Vapaaehtoistoiminnan perusteet” pidettiin helmi-maaliskuussa. Kurssin osallistujista kuusi halusi suorittaa sen opintopistekurssina ja sai kurssista suoritusmerkinnän. Heidän suorituksensa kirjataan Koski-tietokantaan, josta se on helposti esitettävissä esim. osaksi tutkintoa tai osoituksena vaikkapa työnantajalle osaamisesta. Opintopistekursseja toteutetaan myös syyskaudeklla ja niiden määrää lisätään tulevina kausina.

Kuvataidekoululla on toteutettu laajan oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta. Valmistuneita töitä on ollut oppilasnäyttelyissä Kellokoskella ja Hyrylässä. Oppilaat tekivät taideretken Lahteen yhdessä Opiston taiteen opiskelijoiden kanssa tutustuen taiteen tekemiseen taitelijan työhuoneella ja taidenäyttelyihin.

Tuusulan Opisto ja Tuusulan kuvataidekoulu muutti oppimisen palvelualueelta kulttuurin palvelualueelle 1.4.2023. Muutoksen myötä on lisätty yhteistyötä Tuusulan kunnan kulttuuritoimen kanssa säilyttäen ja entisestään tiivistäen yhteistyötä myös oppimisen palvelualueella. Alkuvaiheessa yhteistyö näkyy konkreettisimmin Moniossa mm. Lukion ja kulttuuripalvelujen kanssa sekä lisäksi mm. paikallisyhteisöjen aktivoinnissa opiston yhteistyökumppaniksi ja voimavaraksi.